

Namatek
True Education

www.namatek.com

Types of Risk

انواع ریسک

فهرست مطالب

۱. ریسک چیست؟
۲. انواع ریسک
۳. ریسک سیستماتیک چیست؟
۴. ریسک غیرسیستماتیک چیست؟
۵. ریسک سیستماتیک در مقابل ریسک غیرسیستماتیک

سرمایه‌گذاری به معنای پذیرفتن مقدار مشخصی از ریسک برای دستیابی به اهداف مالی است. دسته بندی‌ها و انواع ریسک‌های مختلفی که سرمایه‌گذاران با آن‌ها درگیر هستند، از جمله ریسک سیستماتیک و غیرسیستماتیک وجود دارد. درک تفاوت بین انواع ریسک هنگام شکل دادن به یک استراتژی سرمایه‌گذاری مهم است که در این مقاله به آن اشاره می‌کنیم. علاوه بر این، شما می‌توانید از کمک یک مشاور مالی حرفه‌ای برای درک بهتر این که چه سطحی از ریسک برای رسیدن به اهداف سرمایه‌گذاری شما مناسب است، استفاده کنید. در این مقاله با مروری بر ریسک و انواع آن، به بررسی انواع ریسک سیستماتیک و غیر سیستماتیک می‌پردازیم و زیرمجموعه‌های هرکدام را تحلیل می‌کنیم.

ریسک چیست؟

در امور مالی، ریسک احتمال متفاوت بودن نتایج واقعی با نتایج مورد انتظار است. در مدل قیمت‌گذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (CAPM)، ریسک به عنوان نوسانات بازده تعریف می‌شود. مفهوم «ریسک و بازده» این است که دارایی‌های پرریسک‌تر باید بازده مورد انتظار بالاتری داشته باشند تا سرمایه‌گذاری را برای نوسانات بیشتر و افزایش ریسک جبران کنند.

انواع مختلفی از ریسک‌ها وجود دارند که هر سرمایه‌گذاری تجاری سازمان، ممکن است در طول فعالیت روزانه خود با آن مواجه شود. چنین

ریسک‌هایی ممکن است طبیعی یا ساخته دست بشر باشند؛ اما بخشی جدایی‌ناپذیر از دنیای تجارت می‌باشند. ریسک‌ها بخش پذیرفته شده‌ای از هر شرکتی هستند که از طریق برنامه‌ریزی مناسب و ابداع استراتژی‌های مفید اما قابل دستیابی، با آن‌ها برخورد شده است.

انواع ریسک

به‌طور کلی از نظر ساختاری، دو دسته اصلی ریسک سیستماتیک و غیرسیستماتیک وجود دارد. ریسک سیستماتیک عدم اطمینان به بازار در یک سرمایه‌گذاری است، به این معنی که این نوع ریسک نشان‌دهنده عوامل خارجی است که بر همه (یا بسیاری) شرکت‌ها در یک صنعت یا گروه تأثیر می‌گذارند. ریسک غیرسیستماتیک نشان‌دهنده عدم قطعیت‌های خاص دارایی است که می‌تواند بر عملکرد یک سرمایه‌گذاری خاص تأثیر بگذارد. در کل ریسک می‌تواند انواع مختلفی داشته باشد.

در زیر لیستی از مهم‌ترین انواع ریسک برای یک تحلیلگر مالی برای ارزیابی فرصت‌های سرمایه‌گذاری آورده شده است:

- **ریسک سیاسی/قانونی:** تأثیر تصمیمات سیاسی و تغییرات در مقررات
- **ریسک مالی:** ساختار سرمایه شرکت (درجه اهرم مالی یا بار بدهی)

- **ریسک نرخ بهره:** تأثیر تغییر نرخ بهره
- **ریسک کشور:** عدم قطعیت هایی که مختص یک کشور است
- **ریسک اجتماعی:** تأثیر تغییرات در هنجارهای اجتماعی، جنبش ها و ناآرامی ها
- **ریسک زیست محیطی:** عدم اطمینان در مورد تعهدات زیست محیطی یا تأثیر تغییرات در محیط
- **ریسک عملیاتی:** عدم اطمینان در مورد عملیات شرکت، از جمله زنجیره تامین و تحویل محصولات یا خدمات آن
- **ریسک مدیریت:** تأثیرات تصمیمات یک تیم مدیریتی بر یک شرکت
- **ریسک قانونی:** عدم اطمینان مربوط به دعاوی حقوقی یا آزادی عمل
- **رقابت:** درجه رقابت در یک صنعت و تأثیر انتخاب رقبا بر یک شرکت

ریسک سیستماتیک چیست؟

ریسک سیستماتیک به نوع ریسک ذاتی در کل بازار یا بخش بازار اشاره دارد که بر کل اقتصاد تأثیر می‌گذارد. این ریسک از نظر مالی، می‌تواند به‌عنوان

ریسک سقوط برای کل بازار مالی تعریف شود و در مقابل ریسکی که فقط مربوط به واحد تجاری است، جزء یا گروهی از سیستم می‌باشد.

ریسک سیستماتیک را نمی‌توان از بین برد. بنابراین به‌عنوان «ریسک تنوع‌ناپذیر»، «ریسک نوسان‌پذیری» یا «ریسک بازار» نیز نامیده می‌شود که به‌جای صرفاً یک صنعت یا سهام خاص، بر کل بازار تأثیر می‌گذارد.

ریسک سیستماتیک خارج از سازمان است و بر تمامی سرمایه‌گذاری‌ها و اوراق بهادار تأثیر می‌گذارد. به زبان ساده، این ریسک بازار فراگیر، ابدی و گسترده است که عوامل نگران‌کننده مختلفی را به همراه دارد. ریسک سیستماتیک ماهیت غیرقابل پیش‌بینی و اجتناب‌ناپذیری دارد.

این ریسک را نمی‌توان از طریق تنوع کاهش داد؛ اما کاهش ریسک می‌تواند از طریق پوشش ریسک یا یک استراتژی صحیح تخصیص دارایی انجام پذیرد. ریسک سیستماتیک برای بازارهای مالی و اقتصاد کشور کاملاً خطرناک است؛ زیرا ضررهای سنگینی را برای شرکت‌ها و همچنین افراد به‌همراه دارد. اگرچه نمی‌توان ریسک سیستماتیک را پیش‌بینی کرد یا به‌طور کامل از آن اجتناب کرد؛ اما سرمایه‌گذاران می‌توانند با اطمینان از این‌که پرتفوی آن‌ها از طبقات دارایی مانند پول نقد، درآمد ثابت و مستغلات تشکیل شده است، تا حدودی آن را مدیریت کنند، به‌طوری که هر یک از آن‌ها واکنش متفاوتی به یک رویداد کلی بازار نشان می‌دهند.

انواع ریسک سیستماتیک

انواع مختلف ریسک سیستماتیک به شرح زیر است:

1) ریسک نرخ بهره

ریسک نرخ بهره از تغییرات در نرخ‌های بهره بازار ناشی می‌شود. این ریسک در درجه اول بر اوراق بهادار با درآمد ثابت مانند اوراق قرضه در بازار سهام تأثیر می‌گذارد؛ زیرا قیمت اوراق با نرخ بهره بازار رابطه معکوس دارد. ریسک نرخ بهره در واقع از دو جزء متضاد، ریسک قیمت و ریسک سرمایه‌گذاری مجدد تشکیل شده است. این دو در جهت مخالف یکدیگر عمل می‌کنند. ریسک قیمت به تغییرات در قیمت اوراق بهادار مربوط می‌گردد که از تغییرات نرخ بهره ناشی می‌شود. از سوی دیگر، ریسک سرمایه‌گذاری مجدد، به سرمایه‌گذاری مجدد سود سهام/درآمد مرتبط است.

زمانی که ریسک قیمت منفی باشد (کاهش قیمت‌ها) ریسک سرمایه‌گذاری مجدد مثبت خواهد بود. به طور کلی، منبع اصلی ریسک برای اوراق بهادار با درآمد ثابت مانند اوراق قرضه و تغییرات در نرخ بهره است.

(2) ریسک بازار

ریسک بازار، به دلیل تغییر در قیمت بازار اوراق بهادار رخ می‌دهد و در صورت اصلاح بازار سهام، سقوط قابل توجهی را به همراه دارد. این نتیجه تمایل عمومی سرمایه‌گذاران به پیروی از جهت‌گیری بازار است. این ذهنیت سرمایه‌گذاران، ریسک بازار را به همراه دارد که در اثر آن قیمت اوراق بهادار با هم حرکت می‌کند. در صورتی که بازار عملکرد خوبی نداشته باشد و روند نزولی نباشد، حتی قیمت سهام شرکت‌های با عملکرد خوب نیز کاهش می‌یابد. تقریباً دو سوم کل ریسک سیستماتیک را ریسک بازار تشکیل می‌دهد.

به همین دلیل، ریسک سیستماتیک گاهی اوقات به عنوان ریسک بازار شناخته می‌شود. تغییرات در قیمت بازار مهم‌ترین منبع ریسک در اوراق بهادار است.

(3) ریسک نرخ ارز

ریسک نرخ ارز ناشی از تغییرات در ارزش ارزهای خارجی است و در نتیجه شرکت‌هایی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که در معرض معاملات ارزی قرار دارند. در اقتصاد جهانی شده امروزی، اکثر شرکت‌ها برای انجام معاملات واردات و صادرات خود به صورت ارزی معامله می‌کنند. همیشه عدم قطعیت مرتبط با تغییرات در ارزش ارزهای خارجی وجود دارد.

بنابراین، این نوع ریسک تنها بر آن دسته از شرکت‌هایی که معاملات ارزی انجام می‌دهند، تأثیر می‌گذارد و بیشتر مربوط به شرکت‌های چند ملیتی است که از مواد اولیه یا محصولات وارداتی استفاده می‌کنند.

(4) ریسک قدرت خرید

ریسک قدرت خرید که به عنوان ریسک تورم نیز شناخته می‌شود، به دلیل کاهش قدرت خرید پول به وجود می‌آید. تورم عبارت است از افزایش مستمر سطوح عمومی قیمت‌ها که قدرت خرید را از بین می‌برد، یعنی با همان مقدار پول به دلیل افزایش قیمت‌ها، کالاها/خدمات کمتری خریداری می‌کند. به این ترتیب اگر درآمد سرمایه‌گذار در زمان افزایش تورم افزایش نیابد، سرمایه‌گذار در واقع درآمد کمتری را به صورت واقعی دریافت می‌کند. ریسک قدرت خرید، مشابه ریسک نرخ بهره، نیز عمدتاً بر اوراق بهادار با درآمد ثابت تأثیر می‌گذارد؛ زیرا درآمد حاصل از این اوراق به صورت اسمی ثابت می‌ماند.

همچنین گفته می‌شود که سهام به‌عنوان محافظ خوبی در برابر تورم عمل می‌کند و در معرض ریسک قدرت خرید پایین‌تری قرار دارد.

5) ریسک سیاسی

ریسک سیاسی خطری است که در درجه اول به‌دلیل بی‌ثباتی سیاسی در یک کشور یا منطقه رخ می‌دهد. به‌عنوان مثال اگر شرکت‌ها یا مشاغل در کشوری که در حال جنگ است فعالیت می‌کنند، چنین شرکت‌هایی در معرض خطر بالا قرار خواهند داشت. زمانی که کشوری اعلان جنگ می‌کند، منجر به خروج سرمایه‌های خارجی می‌شود و در نتیجه ریسک زیادی را برای شرکت‌های عامل به‌همراه خواهد داشت.

مثالی از ریسک سیستماتیک

رکود بزرگ سال ۲۰۰۸ نمونه‌ای کلیدی برای انواع ریسک سیستماتیک است. انواع سرمایه‌گذاری‌هایی که مردم در اوراق بهادار متمایز انجام می‌دهند، به‌دلیل رویدادهای اقتصادی در سطح بازار، ارزش سرمایه‌گذاری‌هایشان را کاهش می‌دهند. به‌دلیل رکود بزرگ، انواع مختلف اوراق بهادار به طرق مختلف تحت تأثیر قرار گرفتند.

بنابراین سرمایه‌گذارانی که سهام دارند در مقایسه با سرمایه‌گذارانی که تخصیص گسترده‌تری از دارایی‌ها داشتند، تحت تأثیر نامطلوب قرار گرفتند.

ریسک غیرسیستماتیک چیست؟

ریسک غیرسیستماتیک ریسکی است که مختص یک شرکت یا صنعت خاص است. این ریسک را می‌توان به‌عنوان عدم اطمینان ذاتی سرمایه‌گذاری یک شرکت یا صنعت توصیف کرد. ریسک غیرسیستماتیک به‌عنوان ریسک خاص، ریسک متنوع یا ریسک باقیمانده نیز شناخته می‌شود. در زمینه یک سبد سرمایه‌گذاری، انواع ریسک غیرسیستماتیک را می‌توان از طریق تنوع کاهش داد در حالی که ریسک سیستماتیک ریسکی است که در بازار وجود دارد.

در حالی که سرمایه‌گذاران ممکن است بتوانند برخی از منابع ریسک غیرسیستماتیک را پیش‌بینی کنند، آگاهی از همه ریسک‌ها تقریباً غیرممکن است. به‌عنوان مثال، یک سرمایه‌گذار در سهام مراقبت‌های بهداشتی ممکن است آگاه باشد که یک تغییر عمده در سیاست‌های سلامت در آینده به‌وجود خواهد آمد؛ اما ممکن است به‌طور کامل از جزئیات قوانین جدید و نحوه واکنش شرکت‌ها و مصرف‌کنندگان آگاه نباشد.

نمونه‌های دیگر از انواع ریسک غیرسیستماتیک شامل اعتصابات و نتایج دادرسی‌های قانونی است. این ریسک به‌عنوان یک ریسک قابل تنوع نیز شناخته می‌شود؛ زیرا می‌توان آن را با تنوع بخشیدن به سبد سهام حذف کرد. هیچ فرمولی برای محاسبه ریسک غیرسیستماتیک وجود ندارد. در عوض، باید با کم کردن ریسک سیستماتیک از ریسک کل، برون‌یابی شود.

انواع ریسک غیرسیستماتیک

برای ریسک غیرسیستماتیک انواع مختلفی وجود دارد که به‌شرح زیر می‌باشند:

1) ریسک کسب و کار

مسائل داخلی و خارجی ممکن است باعث ایجاد ریسک تجاری شوند. ریسک‌های داخلی با کارایی عملیاتی مرتبط هستند. به‌عنوان مثال، شکست مدیریت در گرفتن اختراع برای محافظت از یک محصول جدید، یک خطر داخلی است؛ زیرا ممکن است منجر به از دست دادن مزیت رقابتی شود. سازمان غذا و داروی آمریکا (FDA) فروش داروی خاص را که یک شرکت ارائه می‌کرد، ممنوع اعلام کرد که این نمونه‌ای از ریسک تجاری خارجی است. برای مثال در سال ۲۰۲۳، TikTok، دینام اینترنتی متعلق به چین، از دستگاه‌های دولت فدرال در ایالات متحده ممنوع شد و بسیاری از دولت‌های ایالتی ممنوعیت مشابهی داشتند. متعاقباً، در آوریل ۲۰۲۴، پرزیدنت بایدن لایحه‌ای را امضا کرد که براساس آن اگر مالکان چینی آن را ظرف یک سال نفروشدند، فعالیت TikTok در ایالات متحده را ممنوع می‌کند.

2) ریسک مالی

ریسک مالی به ساختار سرمایه یک شرکت مربوط می‌شود. یک شرکت برای ادامه رشد و انجام تعهدات مالی خود نیاز به سطح بهینه بدهی و حقوق صاحبان سهام دارد. ساختار سرمایه ضعیف ممکن است منجر به درآمدهای ناسازگار و جریان نقدی شود که می‌تواند مانع از معامله یک شرکت شود. هنگامی که فدرال رزرو نرخ بهره را افزایش می‌دهد، ترازنامه برخی شرکت‌ها ممکن است با سرمایه گذاری‌های با بازده پایین گیر کند. با افزایش نرخ‌های بهره، احتمالاً به دنبال جایگزینی بدهی‌های کم بازده فعلی با سرمایه‌گذاری‌های بدهی جدیدتر و با بازده بالاتر هستند. با این حال، افزایش نرخ‌ها ارزش فروش مجدد این سرمایه‌گذاری‌های بدهی را کاهش می‌دهد. به این معنی که دارندگان یا در ازای ضرر فروخته می‌شوند یا نرخ‌های بالاتر را از دست می‌دهند.

(3) ریسک عملیاتی

خطرات عملیاتی می‌تواند ناشی از رویدادهای پیش‌بینی نشده یا سهل انگارانه مانند شکست در زنجیره تامین یا نادیده گرفته شدن خطای مهم در فرآیند تولید باشد، یک نقض امنیتی می‌تواند اطلاعات محرمانه در مورد مشتریان یا انواع دیگر داده‌های اختصاصی کلیدی را در معرض مجرمان قرار دهد.

ریسک عملیاتی با عملیات و پتانسیل سیستم‌ها یا سیاست‌های شکست‌خورده مرتبط است. این‌ها خطراتی برای عملیات روزانه هستند. به عنوان مثال، یک پالایشگاه ممکن است از یکی از مخازن نگهداری خود دچار نشت شود و تا زمانی که آسیب جبران شود، تولید را متوقف می‌کند.

این در حالی است که پالایشگاه آفلاین است و محصولات پالایش شده موردنیاز مشتریان را تولید نمی‌کند و این پالایشگاه را برای مدتی بدون درآمد می‌گذارد.

(4) ریسک استراتژیک

اگر یک کسب و کار در فروش کالاها یا خدمات در یک صنعت رو به مرگ بدون برنامه محکم برای تکامل پیشنهادات شرکت گیر کند، ممکن است یک ریسک استراتژیک رخ دهد. یک شرکت همچنین ممکن است با وارد شدن به یک شراکت معیوب یا رقیب دیگری که به چشم‌انداز آینده آن‌ها برای رشد لطمه می‌زند، با این خطر روبه‌رو شود.

به عنوان مثال، در شرایط فعلی که شتاب زیادی برای توسعه خودروهای الکترونیکی وجود دارد، باز کردن یک میدان کاملاً جدید از رقابت در صنعت خودرو با ریسک استراتژیک قابل توجهی روبه‌رو می‌باشد.

(5) ریسک قانونی و نظارتی

ریسک قانونی و نظارتی خطری است که تغییر در قوانین یا مقررات به یک تجارت آسیب می‌رساند. این تغییرات می‌تواند هزینه‌های عملیاتی را افزایش دهد یا موانع قانونی ایجاد کند. تغییرات قانونی یا مقررات شدیدتر، حتی می‌تواند مانع از فعالیت یک کسب‌وکار به‌طور کلی شود.

مثالی از ریسک غیر سیستماتیک

سرمایه‌گذاران با داشتن انواع سهام شرکت در صنایع مختلف و همچنین داشتن انواع دیگر اوراق بهادار در طبقات مختلف دارایی، مانند اوراق بهادار خزانه و اوراق بهادار شهرداری، کمتر تحت تاثیر رویدادهای منفرد قرار خواهند گرفت.

برای مثال، سرمایه‌گذاری که چیزی به جز سهام خطوط هوایی ندارد، با سطح بالایی از ریسک غیرسیستماتیک مواجه می‌شود. اگر مثلاً کارکنان صنعت هواپیمایی دست به اعتصاب بزنند، آن‌ها آسیب پذیر خواهند بود. این رویداد می‌تواند قیمت سهام خطوط هوایی را حتی به‌طور موقت کاهش دهد. صرفاً پیش‌بینی این خبر می‌تواند مجموعه آن‌ها را مختل کند.

این سرمایه‌گذار با افزودن دارایی‌های نامرتب به پرتفوی خود، مانند سهام خارج از صنعت حمل و نقل، نگرانی‌های خاص سفرهای هوایی را کاهش می‌دهد. در این مورد ریسک غیرسیستماتیک نه‌تنها بر خطوط هوایی خاص؛ بلکه بر چندین صنعت مانند شرکت‌های بزرگ مواد غذایی که بسیاری از شرکت‌های هواپیمایی با آن‌ها تجارت می‌کنند نیز تأثیر می‌گذارد. در این راستا، سرمایه‌گذار می‌تواند با افزودن اوراق قرضه خزانه‌داری به‌عنوان محافظت بیشتر در برابر نوسانات قیمت سهام، از سهام عمومی دور شود.

ریسک سیستماتیک در مقابل ریسک

غیرسیستماتیک

هر دو انواع ریسک سیستماتیک و غیرسیستماتیک از یکدیگر متمایز هستند. تفاوت‌های کلیدی بین این دو در نکات زیر توضیح داده شده است:

- **معنی:** ریسک سیستماتیک به سودآوری یا زیان مرتبط با کل بخش بازار مانند تغییر در سیاست دولت برای صنعت خاص اشاره دارد. از سوی دیگر، ریسک غیرسیستماتیک به ریسک‌های مرتبط با صنعت خاص مانند اعتصاب کارگری اشاره دارد.
- **طبیعت:** ریسک سیستماتیک به دلیل عوامل غیرقابل کنترلی مانند بلایای طبیعی می‌باشد در حالی که ریسک غیرسیستماتیک خارج از عواملی که طبیعتاً قابل کنترل هستند، صورت می‌گیرد.
- **عوامل:** عوامل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی عامل ایجاد ریسک سیستماتیک هستند. از سوی دیگر، ریسک غیرسیستماتیک ناشی از عوامل خرد اقتصادی مانند اعتصابات کارگری است.
- **حفاظت:** ریشه‌کن کردن ریسک سیستماتیک را می‌توان از طریق راه‌هایی مانند پوشش ریسک یا تخصیص دارایی انجام داد. در حالی که از ریسک غیرسیستماتیک می‌توان از طریق تنوع بخشیدن به پرتفوی، اجتناب کرد.

سخن آخر

ریسک بخشی طبیعی از سرمایه‌گذاری است و هر سرمایه‌گذاری درجاتی از ریسک را به همراه دارد. تنها راه برای جلوگیری از ریسک، دور ماندن از بازار است. ممکن است این دیدگاه را داشته باشید که وقتی نوبت به سرمایه‌گذاری و بازار می‌رسد، همه انواع ریسک‌ها یکسان می‌باشند ولی قطعاً اینگونه نیست. درک ریسک سیستماتیک و مقایسه آن با ریسک غیرسیستماتیک می‌تواند به تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر به عنوان سرمایه‌گذار کمک کند. همچنین می‌تواند به بررسی انواع چیزهایی که ممکن است در

کوتاه‌مدت و بلندمدت بر بازده پرتفوی شما تأثیر بگذارد، کمک کند. درک این موضوع قبل و در طول مسیر سرمایه‌گذاری خود، بسیار مهم است.